USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **N. E.**, zastoupený Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2023, č. j. OAM-9/LE-LE05-LE05-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 1. 2024, č. j. 41 Az 29/2023-34,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, který na území ČR pobývá již 14 let, žádá o mezinárodní ochranu podruhé. Poprvé tak učinil z důvodu členství v PKK (Straně kurdských pracujících) v roce 2008 a nebylo mu vyhověno. Řízení o správní žalobě proti tomuto rozhodnutí bylo zastaveno.

[2] Krajský soud v Brně rozsudkem označeným v záhlaví (napadený rozsudek) zamítl žalobu proti výše uvedenému, již druhému rozhodnutí žalovaného (napadené rozhodnutí), kterým žalobci na základě opakované žádosti nebyl udělen azyl ani doplňková ochrana. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobcovu někdejší bojovou činnost pro PKK nelze považovat za uplatňování politických práv v zemi původu ve smyslu § 12 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobcovo působení v PKK nemohlo naplnit ani důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) téhož zákona. Žalobci totiž nehrozilo pronásledování z důvodu zastávání politických názorů (za což by účast v PKK eventuálně bylo možno považovat), ale trestní stíhání pro způsob, jakým tyto názory projevoval (tedy bojem za tuto nestátní ozbrojenou skupinu, která je na unijním sankčním seznamu osob a skupin zapojených do teroristických činů). Žalobce navíc uvedl, že opakovaně cestoval zpět do Turecka, kde byl sice na letišti dvakrát vyslýchán, následně však byl bez dalších problémů propuštěn. Existenci hrozby pronásledování z důvodu členství v prokurdské politické straně HDP a organizaci *DemKurd* žalobce netvrdil, ani nevyplynula ze shromážděných informací o zemi původu.

Krajský soud aproboval i závěr o vyloučení žalobce z doplňkové ochrany z důvodu, že se dopustil vážného zločinu ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Nepřisvědčil naopak námitce, že úmyslná a násilná trestná činnost, za kterou byl žalobce třikrát odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, nemohla jakožto bagatelní odůvodnit žalobcovo vyloučení z doplňkové ochrany.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) namítl, že v minulosti byl bojovníkem PKK, což je nyní (na rozdíl od doby jeho dřívějších cest zpět do Turecka) veřejně známo, a to kvůli reportáži z roku 2021 v rubrice „*Záhady Josefa Klímy*“ na internetovém portálu. V době, kdy vycestoval do země původu, měla turecká policie jen podezření o jeho zapojení do PKK, to však nyní jistě zesílilo. V současnosti stále aktivně podporuje práva Kurdů a cíl vytvoření autonomního kurdského státu, a to na sociálních sítích a účastí na akcích. V případě návratu do země původu mu proto hrozí pronásledování a nelidské či kruté zacházení včetně mučení a usmrcení. Tuto hrozbu podporovatelům PKK měl konstatovat i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 11. 2021, č. j. 7 Azs 189/2021-23. Aktivní členství v PKK bylo projevem politického práva, konkrétně svobody projevu, respektive nesouhlasu s likvidačním přístupem tureckých bezpečnostních složek ke kurdskému obyvatelstvu, což popsal již ve své první žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2008. Krajský soud pomíjí, že PKK není univerzálně uznána za teroristickou organizaci. Zařazení na unijní seznam není pro soudy závazné. Správně si soud měl sám učinit úsudek, zda je možno ji za takovou považovat; jelikož tak neučinil, činí to napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Krajský soud také nedostatečně zdůvodnil, proč aktivní bojová činnost proti tureckému vojsku (nikoliv civilnímu obyvatelstvu) nemůže požívat ochrany. K tomu, že stěžovateli hrozí pronásledování z důvodu doložené účasti v Demokratickém společenském centru kurdských žen ve Vídni (*DemKurd*), žalovaný neshromáždil žádné podklady. Ani ohledně způsobu uplatňování turecké veřejné moci vůči osobám, které v minulosti působily v PKK, si žalovaný údajně neopatřil relevantní informace. Trestnou činnost, které se dopustil vůči manželce, je třeba vnímat v kontextu kulturních odlišností ohledně náhledu na postavení ženy ve společnosti. Žalovaný nezohlednil, že stěžovatelova bývalá manželka ho neprávem obviňovala a provokovala. Napadení dvou osob v bistru žalobce pak předcházely rasistické urážky poškozených. Žalovaný a krajský soud tuto trestnou činnost nevyhodnotili dostatečně a nezohlednili, že tresty byly uloženy při spodní hranici zákonné trestní sazby. Nejedná se o vážný zločin ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se touto problematikou zabýval v rozsudku ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28. Stěžovatel navrhl zrušit napadené rozhodnutí i rozsudek.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem a uvedl, že stěžovatel účelově usiluje o zrušení uloženého trestu vyhoštění a legalizaci pobytu v ČR, kde žije již 14 let a má zde děti, bratra a firmu. Důvodem pro trestní stíhání bojovníků PKK je jejich násilný ozbrojený boj proti tureckému státu, kterého se účastnil i stěžovatel. Nejedná se o pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Z hlediska vyloučení stěžovatele z doplňkové ochrany na základě § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu je podstatné to, že se třikrát dopustil násilného trestného činu, přičemž potřetí tak učinil ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, pročež byl vzat do vazby. Uložení trestu vyhoštění na dobu neurčitou bylo odůvodněno právě tím, aby se již nemohl znovu dopouštět násilné trestné činnosti vůči bývalé manželce. Žalovaný postupoval zcela v intencích zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 309/2016-28. Navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[6] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, *Ostapenko*, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*; 2) kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*; 3) existuje potřeba učinit tzv. *judikaturní odklon*; 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu je shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

[7] Stěžovatel žádný důvod pro přiznání přijatelnosti kasační stížnosti výslovně neuvedl a ani Nejvyšší správní soud takový důvod neshledal. Krajský soud se nedopustil žádného zásadního pochybení. Napadený rozsudek je přezkoumatelný, náležitě odůvodněný a závěry v něm přijaté se nevymykají ustálené rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti z větší části pouze zopakoval svou žalobní argumentaci, kterou již krajský soud dostatečně podrobně vyvrátil. Napadený rozsudek nečiní nepřezkoumatelným to, že se krajský soud podrobně nezabýval statusem PKK z hlediska mezinárodního práva. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, „*i z informací o zemi původu shromážděných žalovaným vyplývá, že PKK používá také nelegitimní prostředky odporu proti tureckému režimu a sama se dopouští závažného porušování lidských práv, mj. formou teroristických útoků postihujících rovněž civilní obyvatelstvo. Tureckým úřadům, soudům a bezpečnostním složkám jistě přísluší právo postupovat proti pachatelům takových útoků legitimními prostředky, které by byly v souladu nejen s vnitrostátním právem, ale i s mezinárodními závazky Turecké republiky*“ (bod 71). Pro stručnost lze odkázat na judikaturu popisující, jaké vady naplňují kasační důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku (např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

[9] Se stěžovatelem nelze souhlasit, že by mu krajský soud upřel, že jeho někdejší účast v PKK souvisela se zastáváním jeho politického názoru spočívajícího v prosazování práv kurdské menšiny (bod 35 napadeného rozsudku). Podstatné nicméně je, že přisvědčil žalovanému ohledně toho, že případný postih, který by stěžovateli mohl hrozit, nesouvisí s jeho politickým přesvědčením, ale s aktivitami, které vykonával jako člen teroristické skupiny. Stěžovatelovy obavy z pronásledování tureckými orgány jsou liché, neboť podle vlastních slov navštívil Turecko v letech 2010 nebo 2011 a 2016. Na letišti byl sice zadržen a

vyslechnut, následně však byl propuštěn. Turecké orgány zjevně měly informaci o stěžovatelově členství v PKK, když se jej na PKK údajně dotazovaly. Jak uvedl krajský soud, pokud by stěžovatele na tomto základě chtěly perzekuovat, jistě by jim v tom absence přímého důkazu nebyla na překážku. Proto ani existence fotek potvrzujících, že žalobce skutečně byl bojovníkem PKK, nemůže opodstatnit jeho obavy (bod 36 napadeného rozsudku). Případné trestní stíhání v zemi původu bez dalšího není pronásledováním. Krajský soud odůvodnil (bod 42), proč nepovažuje za relevantní odkaz stěžovatele na rozsudek NSS č. j. 7 Azs 189/2021-23, a stěžovatel s tím v kasační stížnosti nepolemizoval. Podobně ani nebrojil proti odůvodnění krajského soudu stran absence zpráv o zemi původu týkajících se PKK (bod 41 napadeného rozsudku).

[10] Za adekvátní považuje Nejvyšší správní soud i relevantní judikaturou Soudního dvora EU i NSS podložené úvahy krajského soudu ohledně toho, zda se žalovaný dopustil *vážného zločinu* ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovateli se zopakováním svých žalobních tvrzení nepodařilo zpochybnit závěr, že několikerá násilná trestná činnost, tj. spáchání trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí a vydírání (v roce 2017), těžkého ublížení na zdraví a výtržnictví (v roce 2017) a vydírání (v roce 2020), za což byl třikrát odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, dosahuje závažnosti, která odůvodňuje vyloučení z doplňkové ochrany.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, neboť svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s).

[12] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 53). Stěžovatel ve věci neměl úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. května 2024

Eva Šonková
předsedkyně senátu